

Vergaderjaar 2015–2016

19 637

Vreemdelingenbeleid

Nr. 2084

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 november 2015

In het debat over het Europees overleg over het gemeenschappelijk asielbeleid van 23 september jl. (Handelingen II 2015/16, nr. 5, item 3) werd een motie ingediend waarin uw Kamer vraagt ervoor te zorgen dat het COA meer ruimte krijgt om de lokale bewoners, ondernemers en winkeliers te laten profiteren van de toegenomen vraag naar producten en arbeidskrachten in en rond de azc's¹. De motie is aangehouden in afwachting van een brief hierover.

Zoals ik aangaf in het debat ben ik het eens met de strekking van de motie. Mensen die geconfronteerd worden met opvang van asielzoekers in hun omgeving, vragen we om begrip en inschikkelijkheid. Dan mag daar ook tegenover staan dat we lokale partijen waar mogelijk laten profiteren van deze verandering in hun omgeving. Ik ben er dan ook van overtuigd dat we op dit vlak zoveel mogelijk moeten doen. Het is niet alleen rechtvaardig, het vergroot ook het draagvlak onder bewoners als zij zien dat zijzelf en/of lokale partijen ook baat hebben bij de komst van opvanglocaties.

Tegelijkertijd moet ik constateren dat de overheidsinkoop in overwegende mate ingekaderd wordt door de Europese aanbestedingswet. Dit betekent dat ook het COA is gebonden aan deze regels. Omdat ik dit een belangrijk thema vind, ben ik desalniettemin in overleg getreden met het COA. Dit om te bezien wat er nu al gebeurt en wat er aanvullend daarop nog mogelijk is zonder buiten de geldende (Europese) wet- en regelgeving te treden. Hieronder ga ik hier nader op in.

Het Inkoop Uitvoeringscentrum Vreemdelingenketen (IUCvk) is de inkooporganisatie voor onder meer het COA. Voor opdrachten met een waarde gelijk aan of boven de vastgestelde Europese drempelwaarden is het IUCvk verplicht Europees aan te besteden. Het IUCvk kan niet in een

¹ Kamerstuk 32 317, nr. 334 motie lid Kuiken

Europese aanbesteding voorschrijven dat gebruik dient te worden gemaakt van lokale ondernemers. Maar de kans op lokale betrokkenheid kan wel vergroot worden door dit aspect mee te nemen in de aanbestedingsstrategie. Juist omdat het IUCvK en het COA de betrokkenheid van lokale partijen belangrijk vinden, passen zij deze mogelijkheid al toe waar mogelijk. Overigens sluit dit ook aan bij de gedachte van de Aanbestedingswet om de toegang voor het midden-en kleinbedrijf tot Europese aanbestedingen te vergroten.

Een goed voorbeeld is dat het COA bij de inhuur van personeel, waaronder de inzet van uitzendkrachten, in eerste instantie zoekt naar personeel in de omgeving van een nieuwe locatie. Voor de inzet van uitzendkrachten is middels een Europese aanbesteding een raamovereenkomst gesloten met Start People. Start People richt zich voornamelijk op het lokale aanbod en zoekt eventueel contact met het UWV ter plaatse.

In opdrachten die niet Europees hoeven worden aanbesteed, maakt het COA het volgende onderscheid.

Opdrachten met een opdrachtwaarde van minder dan € 20.000,- mogen bij één leverancier uitgezet worden. Deze opdracht mag dus gegund worden aan een lokale ondernemer en dit gebeurt dan ook. Een voorbeeld is dat de was van COA-locaties naar plaatselijke wasserijen gaat.

Voor opdrachten met een opdrachtwaarde van € 20.000,- tot € 207.000,- moet een meervoudig onderhandse aanbesteding plaatsvinden. Hierbij gelden de algemene beginselen van het aanbestedingsrecht. Het IUCvK bepaalt welke leveranciers worden aangeschreven. Hier bestaat de mogelijkheid om een lokale ondernemer uit te nodigen voor de meervoudig onderhandse procedure. Ook dit gebeurt op dit moment al in de praktijk.

Een voorbeeld is de leverancier die de catering verzorgt voor bijvoorbeeld bewonersbijeenkomsten: Absoluta. Absoluta is een bureau dat met meerdere plaatselijke leveranciers afspraken heeft. De lijst van ondernemers waar Absoluta mee werkt is niet statisch, wat betekent dat verschillende ondernemers in de buurt van nieuw geopende of te openen locaties in aanmerking komen om via Absoluta voor het COA te worden ingezet.

Een ander voorbeeld is een locatie waar asielzoekers niet zelf kunnen koken en waar de maaltijden centraal verzorgd worden. Voor de levering van de producten heeft een aanbesteding plaatsgevonden, waarbij de opdracht gegund is aan de regionale bakker, groenteboer, visboer en slager.

Verder zijn er ook voorbeelden die spontaan ontstaan. Zo zijn er ondernemers die met SRV-wagens langs locaties gaan, maar ook van bewoners die inspelen op de ontstane behoefte en situatie. Zo is er in een dorp in de buurt van een opvanglocatie door een bewoner een schuur omgebouwd tot winkel. Dit particuliere initiatief vind ik een mooi voorbeeld van hoe lokale ondernemers op een positieve manier omgaan met de komst van een opvanglocaties.

In aanvulling hierop is het goed om te vermelden dat asielzoekers tijdens de asielpcedure wekelijks een vergoeding ontvangen voor eten («eetgeld») en een financiële toelage voor kleding en andere persoonlijke uitgaven («zakgeld»). Dit geld wordt doorgaans gebruikt voor aankopen bij winkels in de buurt van de opvanglocaties. Hiermee komt ook dit ten goede aan de lokale ondernemers en winkeliers in de directe omgeving van COA-opvanglocaties.

Ik vind het een belangrijk streven om zoveel mogelijk gebruik te maken van lokale ondernemers en winkeliers en personeel zoveel mogelijk te werven in de omgeving van de opvanglocaties. Na overleg met het COA constateer ik dat zij al veel doen. Binnen de juridische kaders is het helaas lastig om hun mogelijkheden te vergroten.

Wel ben ik naar aanleiding van de motie van het lid Kuiken c.s. met het COA overeen gekomen dat zij de inzet van lokale partijen waar mogelijk nog explicieter mee nemen in hun gunningen en aanbestedingen. Ook zullen zij voorbeelden, zoals hierboven beschreven, uitdragen als «best practices» binnen de organisatie. Ik ben ervan overtuigd dat het streven om zoveel mogelijk lokale partijen in te zetten zo nog breder navolging zal krijgen.

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,
K.H.D.M. Dijkhoff